

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลปึกเตียน
อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี

**การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนตำบลปึกเตียน**

ความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะ เป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

- (๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
- (๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
- (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง
- (๔) การบริหารงานบุคคล

กระบวนการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการบริหารความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนิคมยาตรา มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. ระบุความเสี่ยงเป็นการระบุเหตุการณ์ใดๆ ทั้งที่มีผลดีและผลเสียต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยต้องระบุได้ว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใดและเกิดขึ้นได้อย่างไร

๒. ประเมินความเสี่ยงเป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจาก การประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัย เกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ทำให้การตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม

๓. การจัดการความเสี่ยงเป็นการกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการในการจัดการและ ควบคุมความเสี่ยง ที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) ให้ลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถปฏิบัติได้จริง และควรต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการหรือ แผนปฏิบัติการนั้นกับประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๔. รายงานและติดตามผล เป็นการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหาร ความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการทั้งหมดตามลำดับให้ฝ่ายบริหารรับทราบและให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผน บริหารความเสี่ยง

๕. ประเมินผลการบริหารความเสี่ยง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงประจำปีเพื่อให้ มั่นใจว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสมเพียงพอถูกต้องและมีประสิทธิผล มาตรการ หรือ กลไกการควบคุมความเสี่ยง (Control Activity) ที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดทำมาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่ หลังมีการจัดการ (Residual Risk) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และให้ห้องกรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

๖. ทบทวนการบริหารความเสี่ยงเป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวการบริหารความเสี่ยง ในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น

๑) เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง / ปี
๔	สูง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง / ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง / ปี
๒	น้อย	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง / ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้น ๑ ครั้ง / ปี

๒) เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางด้านการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางด้านการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ที่ถูกโกง โทษ ชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความ โปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าว และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๑ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วย ตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๑ - ๒๕๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน มีคนร้องเรียนแจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท	แทบจะไม่มี

- ๓) ระดับความเสี่ยง(Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น ๔ ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕ - ๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔ - ๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑ - ๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน

ลำดับ ที่	ประเด็น	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการ/แนวทาง ในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การอนุญาตก่อสร้างอาคาร	การให้สินบนเพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร	ผู้มาติดต่อให้สินบนแก่หน่วยงานเพื่อให้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร	๑ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - กำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ อย่างเคร่งครัด - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร (การรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่เจ้าหน้าที่) - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กรณีตัวอย่างการรับสินบนเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่รับทราบโดยทั่วกัน - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งเบาะแสที่เข้าถึงง่ายและปลอดภัยแก่ผู้แจ้ง - ประกาศ No Gift Policy
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	การใช้อำนาจดำเนินการตามหน้าที่	การให้สินบนเพื่อให้ละเว้นการดำเนินการกับผู้บุกรุกในการถมดินในที่สาธารณะประโยชน์	การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ละเว้นการดำเนินการกับผู้บุกรุกในการถมดินในที่สาธารณะประโยชน์	๑ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - ควบคุม กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการรับสินบน ความผิดและโทษให้แก่เจ้าหน้าที่ - เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งเบาะแสที่เข้าถึงง่ายและปลอดภัยแก่ผู้แจ้ง
		การได้รับเงินโบนัส (เงินประโยชน์ตอบแทนอื่น)	การเรียกรับเงินส่วนแบ่งจากเงินโบนัส (เงินประโยชน์ตอบแทนอื่น)	ผู้บังคับบัญชาเรียกรับเงินส่วนแบ่งจากเงินโบนัส	๑ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาเงินโบนัส (เงินประโยชน์ตอบแทนอื่น)ตามข้อระเบียบกฎหมาย

ลำดับ ที่	ประเด็น	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการ/ แนวทางจัดการความเสี่ยง
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง	การให้สินบนเพื่อให้เกิดการแบ่ง ซื้อแบ่งจ้าง	ผู้รับเหมาให้สินบนแก่ หน่วยงานเพื่อให้เกิดการ แบ่งซื้อแบ่งจ้าง	๓ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - หากพิจารณาแล้วว่าสามารถ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งเดียวและ มีวงเงินเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาทได้ต้อง ไม่มีการลดงบประมาณลงมาเพื่อใช้วิธี จัดซื้อจัดจ้างแบบเฉพาะเจาะจง - อบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบการจัดซื้อ จัดจ้างแก่เจ้าหน้าที่ - ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียน การทุจริตและประพฤติมิชอบ
		การตรวจรับพัสดุ ตรวจรับ งานจ้าง	การให้สินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องกระทำการตรวจรับ พัสดุหรือตรวจรับการจ้างเพื่อให้ ทำการตรวจรับเป็นเท็จไม่ ถูกต้องครบถ้วน	การที่ผู้รับจ้างให้สินบนแก่ คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุหรือคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ หรือ คณะกรรมการตรวจงาน จ้างเพื่อให้ตรวจรับงาน แม้ว่างานนั้นๆจะไม่เป็นไป ตามรายละเอียดและ เงื่อนไขข้อกำหนดการจ้าง	๒ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานจ้างนั้นๆ - เมื่อถึงเวลาส่งมอบงาน ให้ บุคคลภายนอก ผู้มีความรู้ความ เชี่ยวชาญในงานจ้างชนิดนั้นๆ เข้าร่วม ตรวจสอบงานจ้างอีกครั้งก่อนการส่งมอบ - ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียน เรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ
		การคิดค่าปรับกรณีดำเนินการ ตามระยะเวลาที่จ้าง	การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องเพื่อลดหรือลดค่าปรับ หรือขยายระยะเวลาการ ดำเนินการตามสัญญาโดยไม่มี เหตุอันควร	เมื่อครบระยะเวลาตาม สัญญาแล้ว งานยังไม่ แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุอัน สมควรผู้รับจ้างมีการให้ สินบนเพื่อให้หน่วยงาน ขยายระยะเวลาการ ดำเนินการออกไปโดยไม่มี เหตุอันควร	๔ x ๑ (ระดับปานกลาง)	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาคประชาชนบุคคลภายนอกที่มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เข้าร่วมสังเกต การณ์ในงานจ้างและให้ความเห็นถึง การขยายระยะเวลาการดำเนินงานของ ผู้รับจ้างต่อหัวหน้าหน่วยงาน - ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียน เรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ลำดับ ที่	ประเด็น	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน	เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการ/ แนวทางจัดการความเสี่ยง
		การควบคุมงานจ้าง	ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงานโดยงานจ้างนั้นไม่เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดในสัญญา	ผู้รับจ้างให้สินบนแก่ผู้ควบคุมงาน เพื่อไม่ให้เกิดการแก้ไขงานจ้าง โดยที่งานจ้างนั้นไม่เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดในสัญญา	๔ x ๑ (ระดับปานกลาง)	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาคประชาชนบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เข้าร่วมสังเกตการณ์ในงานจ้างนั้น เพื่อให้งานเป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดในสัญญา - เมื่อถึงเวลาส่งมอบงานให้บุคคลภายนอก ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานจ้างชนิดนั้น เข้าร่วมตรวจสอบงานจ้างอีกครั้งก่อนการส่งมอบ หากพบความบกพร่องไม่เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดในสัญญาให้รายงานต่อหัวหน้าหน่วยงาน
		การคืนหลักประกันแก่คู่สัญญา	ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการคืนหลักประกันสัญญาแก่คู่สัญญา ทั้งที่ผู้รับจ้างเป็นผู้ผิดสัญญา	เมื่อผู้รับจ้างผิดสัญญา เมื่อถึงเวลาส่งมอบงานหน่วยงานของรัฐจะต้องรีบหลักประกันตามสัญญา แต่ผู้รับจ้างมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้มีการรีบหลักประกันดังกล่าว	๓ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อถึงเวลาส่งมอบงานให้บุคคลภายนอก ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานจ้างชนิดนั้น เข้าร่วมตรวจสอบงานจ้างอีกครั้งก่อนการส่งมอบ - เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดและเงื่อนไขข้อกำหนดการจ้าง - ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๔	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุ/การโยกย้าย/เลื่อนตำแหน่ง	การเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการบรรจุ/การโยกย้าย/เลื่อนตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการบรรจุ/การโยกย้าย/เลื่อนตำแหน่ง	๑ x ๑ (ระดับต่ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการบรรจุ/การโยกย้าย/เลื่อนตำแหน่งให้มีความชัดเจน และเป็นมาตรฐานสากล ลดการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจ